כי פליגי חזקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה מר סבר הא בדקה ומר סבר *אימור עם סילוק ידו נפל והא דומיא דאשה קתני ואשה בדוקה היא כיון דשכיחי בה דמים כשאינה בדוקה דמיא ואיבעית אימא כי מודו שמאי והלל בקופה שאינה מכוסה כי פליגי חזקיה ורבי יוחנן בקופה מכוסה מכוסה היכי נפל כגון שתשמישה ע"י כסוי והא דומיא דאשה קתני ואשה מכוסה היא כיון דשכיחי בה דמים כשאין מכוסה דמ"א ואיבעית אימא כי מודו שמאי והלל בזוית קופה כי פליגי חזקיה ורבי יוחנן בזוית בית והא קופה קאמר ה"ק קופה שנשתמשו בה טהרות בזוית בית זו וטלטלוה בזוית אחרת ונמצא שרץ בזוית אחרת חזקיה סבר לא מחזקינן טומאה ממקום למקום *ורבי יוחנן סבר מחזקינן ומי מחזקינן והתנן *נגע באחד בלילה ואינו יודע אם חי אם מת ולמחר השכים ומצאו מת ר"מ מטהר וחכמים מטמאין שכל הטמאות כשעת מציאתן ותני עלה כשעת מציאתן ובמקום מציאתן וכי תימא הני מילי לשרוף אבל לתלות תלינן ומי תלינן והתנן *מחט שנמצאת מלאה חלודה או שבורה טהורה שכל הטמאות כשעת מציאתן ואמאי לימא האי מעיקרא מחט מעלייתא הוא והשתא הוא דהעלה חלודה ועוד *תנן מצא שרץ שרוף על גבי הזיתים וכן מטלית *המהוהם טהור שכל הטמאות כשעת מציאתן וכי תימא כשעת מציאתן בין לקולא בין לחומרא ובמקום מציאתן אבל שלא במקום מציאתן משרף לא שרפינן מתלא תלינן *והתנן *) ככר ע"ג הדף ומדף טמא מונח תחתיו אע"פ שאם נפלה א"א אלא א"כ נגעה טהורה שאני אומר אדם טהור נכנס לשם ונטלה עד שיאמר ברי לי שלא נכנס אדם שם וא"ר אלעזר לא נצרכה אלא למקום מדרון התם כדקתני טעמא

שאני

*) תוספתא דטהרות (דף קטעו פ"ה) פ"ד ה"ג

רש"י

והא דומיא דאשה קתני. בבה"מ דהלל ושמאי דקתני מה הפרש בין זו לזו: ואשה בדוקה היא. מקודם לכן דהא כל שחרית וערבית היא בודקת ואפ"ה טהרות דקופה טמאות וקשיא לחזקיה: כשאינה בדוקה דמיא. וקופה נמי כשאינה בדוקה עסקינן: ואיבעית אימא. הא והא בבדוקה אלא דשמאי והלל כשאינה מכוסה ופיה מלמעלה הלכך איכא למימר עם סילוק ידיו נפלו וחזקיה במכוסה מש"ה מטהר: מכוסה. במגופה. היכי נפל האי שרץ והיכי איטמאת בה השתא: שתשמישה ע"י כסוי. כשהוא רוצה להכניס לתוכה ולהוציא מתוכה מגלה ומכסה אותה הלכך חזקיה סבר כל זמן שהטהרות בתוכה מהר בה וכסה והשתא לאחר שניטלו ממנה הסיח דעתו משמירתה ולא נזהר לכסותה ונפל ור' יוחנן סבר מיסתפינא שמא כשגילה להשתמש בה בעוד שהטהרות בתוכה נפל: מכוסה היא. דלא נפיל בה דם מעלמא וקופה לסותה במכוסה עסקי' ואפ"ה טמאה וקשיא לחזקיה: בזוית בית. כדמפרש ואזיל שטלטלה לקופה בזוית אחרת לאחר שניטלו טהרות ממנה: ממקום למקום. דלא אמרינן מאידך זוית הוה בה שרץ עם הטהרות אלא אמרינן לאחר שהביאה כאן נפל בה: ובמקום מציאתן. אם מצאו שחרית מת באותו מקום שנגע בו בלילה טמא אבל מצאו במקום אחר מת טהור ולא אמרינן כי היכי דהכא מת התם נמי הוה מת במקומו הראשון: לשרוף. דלא מחזקינן טומאה ותלינן ממקום למקום לשרוף עליה תרומה: אבל מתלא תלינן. דהרי משמע במקום מציאתן הוא דחכמים מטמאין טומאה ודאי אבל שלא במקום מציאתן טומאתן הוי ספק ור' יוחנן נמי לתלות קאמר: חלודה. רדוליר"א: או שבורה. (א)ע"ג טהרות ומכיר בה שהיא טמאה: טהורה. מלטמא טהרות שנתגלגלה עליהן ולא אמרינן שלמה נפלה עליהם וטמאתם ואח"כ נשברה אלא אמרינן שבורה או מלודה כאשר (ב)היתה עתה נפלה עליהם. אלמא כל הטמאות כשעת מציאתן מחזקי' להו ואפי' תלייה ליכא דקתני טהורה וקס"ד דה"ה נמי למקום מציאתן דמחזקינן להו בטומאה ולא מספקינן לה במקום אחר אפילו לתלות וקשיא לר' יוחנן: נמצא שרוף. השרץ: מטלית. טלית של זב היתה: או המהוהם. הבלויה. מלאה בלויה ע"ג זיתים: טהורה. מלטמא הזיתים דאמרינן הכי נפלה עלייהו לאחר שבלתה וטהרה מטומאתה. אלמא לא מחזקינן טומאה משעה לשעה אפי' לתלות דקתני טהורה וה"ה ממקום למקום: וכי תימא. לא דמי דהכא משום הכי טהור משום דשעת מציאתה ומקום מציאתה בטהרה הוא דבתר שעת מציאתן אזלינן בין לקולא בין לחומרא כי הכא גבי מחט ומטלית לאחזוקי בטהורה והאי בין לחומרא כגון נגע באחד בלילה לאחזוקי בטומאה ודאית: ושלא במקום מציאתן. דליכא רגלים לדבר כולי האי משרף לא שרפינן מתלא תלינן: הדף. קרש מונח על גבי יתדות בכותל: ומדף טמא. כגד טמא מונח תחת הדף בקרקע. במ"כ(ב) קרי מדף לעליונו של זב ומדף לשון טומאה קלה הוא כדלקמן [פ"ב] וס"ד השתא שהוא עליונו של זב דטמא מדאורייתא ומיהו טומאתו קלה משל מדרס דלא הוי אב הטומאה לטמא אדם וכלים. ובא ומצא את הככר ע"ג הקרקע מן הצד והלאה: ונטלה. ולא נפלה על גבי המדף שנטלו מעל הדף והניחה לארץ: לא נצרכה. האי שאני אומר: אלא למקום מדרון. שאע"פ שהדף שהככר עליה מקום מדרון וראויה הככר ליפול ואם נפלה נגעה בבגד אפילו הכי טהורה שאני אומר כו' אלמא לא מחזקינן טומאה ממקום למקום דנימא מעל הדף נפל ונתגלגל לכאן:

שאני

א) [צ"ל המהוהא] ב) [מסכת זבים פרשה ג]

תוספות

כי פליגי חזקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה · וא"ת דנגע באחד בלילה אמרו חכמים אם ראהו חי מבערב טהור שספק טומאה ברה"ר ספקו טהור משמע דברה"י אפילו ראהו חי מבערב טמא והשתא הך קופה היכי *דמיא אי ברה"ר מאי טעמא דרבי יוחנן דמטמא ואי ברה"י מ"ט דחזקיה דמטהר וי"ל דברה"י איירי וחזקיה יפרש הברייתא דברה"י חי מבערב טהור אפילו ברה"י וספק טומאה ברה"ר טהור דקאמר היינו דהוי כאילו הוא ספק טומאה ברה"ר כיון שהיא בדוקה מתלה ולגבי דבריתא נקט האי לישנא במילתיה דר"מ הכא דלא ראהו חי מבערב מתלה דקתני בתוספתא ר"מ מטהר ברה"ר נקט נמי במילתייהו דחכמים בסיפא רה"ר:

והא אשה מכוסה היא · פי' רש"י דלא נפל בה דם מעלמא וקשה דל"ש שיהא טמאה דאין לתלות בדם אחר אלא בא מגופה לכך י"ל מכוסה היא שהמקום סתום וכשהדם יוצא נפתח והיה לה להרגיש וא"ת והא בקופה בדוקה פליגי דלא לתי הכי מאי מועיל כשהיא מכוסה וא"כ מאי פריך והא אשה מכוסה מאי מועיל כסוי כיון דלאו כבדוקה דמיא וי"ל שרוצה ליישב אפי' אי חשיב לה כבדוקה :

שכל הטמאות כשעת מציאתן · (לעיל א) פי' דהיינו דוקא לקדשים והא דמחט שנמצאת מלאה חלודה דטהורה דכל הטמאות כשעת מציאתן אפילו להקל לאו משום דהוי כשעת מציאתן דאורייתא אלא משום דמוקי הטהרות אחזקתייהו וא"ת מאי פריך מככר התונה על גבי דף דלמא בככר של חולין איירי וי"ל דאפילו בחולין לא היה לנו לעשות כל כך לתלות באדם טהור שהנפילה נראית יותר והיה לנו לטמא ממקום למקום כיון דלא אפשר ליפול אלא אם כן נגע אי בשום מקום לא מחמירין אפילו בקדשים :

ומי תלינן והא תנן כו' · וא"ת והיא הטעם משום דחולין בתר שעת מציאתה לגמרי אפילו ממקום למקום לתלות לכך מחט שנמצאת מלאה חלודה טהורה לגמרי ולענ"ד דמצינן למימר דהיינו דקאמר וכ"ת כשעת מציאתן לגמרי בין לקולא בין לחומרא מ"מ מאי ס"ד דמקשה וי"ל דס"ד כיון דמחמיר כל כך בטומאה לתלות אפי' ממקום למקום)[ע"כ אינו טעם גמור דדוקא בקדשים הוא ומשום חומרא] א"כ במחט לא היה לנו לטהר לגמרי משום שעת מציאתה אלא היה ליה למימר השתא הוא דעלתה חלודה :

ככר התונה על גבי דף · וא"ת שאני התם שאין בו דעת לישאל כדאמר בסמוך וי"ל דפריך אי בשום מקום אנו מחמירין ממקום למקום אפילו בקדשים לא היה לנו לעשות ספק ולהטות באדם טהור דיותר יש לתלות בנפילה :

שאני אומר אדם טהור · וא"ת דהכא תלינן באדם טהור ובפ"ק דחולין (דף ט:) גבי צלוחית שהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה תלינן באדם טמא וכן פ"ק דפסחים (דף י.) גבי קרדום ותירץ ר"ת דגבי כלים האמלאן דווקא נזריך טומאה משום דלית להו טהרה במקוה וליכא פסידא אבל באוכלין דליכא פסידא דלית להו טהרה במקוה לא החמירו אי נמי הכא מוכחא מילתא דאדם טהור הסירה בכוונה כדי שלא תפול על מדף טמא אבל בעלמא טמוין בין באוכלין בין בכלים דליכא למימר אדם בכוונה עשה לתקנתא :

ג) **הבא** נמי נימא עורב אתא ושקלה · אף על גב דאדם שנשתמש בקופה יש בו דעת לישאל מכל מקום פריך כיון דעל ידי תליית אדם טהור אין אתה חושבו ספק אף על גב שהנפילה נראה יותר אם כן הרבה מצוי הוא שאדם טהור בא לשם הכא נמי נימא אתא עורב ושדא ולא הוי ספק :

לא נצרכה אלא למקום מדרון · פירוש כשהמדף במקום מדרון דאפילו נפל הככר על גבי מדף לא נטמא לפסו אבל אם המדף בקרקע שוה פשיטא דטהור :

ולאיבעית

א) כריש מכילתין ד"ה מעל"ע · ב) ל"י כ"י ג) ל"י כ"י ג) דבור זה שייך לע"ב

עין משפט נר מצוה

ט א ב ג ד מיי' פי"ח מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ג:

י ה מיי' שם פי"ח הלכ' יב:

נ"ל דפ"ה

יא ו מיי' שם ופט"ו הלכה ו והלכה י:

יב ז מיי' שם פי"ו הלכ' ג:

יג ח ט מיי' שם פט"ו הלכה י:

יד י כ מיי' פט"ו שם הלכה ז:

תוספי הרא"ש

ואשה בדוקה והוי כראות זו והוא כיון דשכיחי בה דמים לאו בדוקה היא כדאמרינן לעיל בשמעתין · ועוד אפי' בראוהו זו מטמאינן ברשות היחיד לכל דברי ת"ל דהך דכל הטמאות כשעת מציאתן הוי כמו מעת לעת דדוקא לקדשים או לתרומה למאן דאית ליה וכן פלוגתא דחזקיה ור' יוחנן דמיירי עלה הא דהלל דשמאי וכן הגרלה עשורה [דליכא סים] שצריך לאותן סים להרחות בשר קדשים או לבשל או ללוש מנחות ובמ"ד חולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו · וכי תימא אכתי תקשי מאי שנא הכא דשורפין ומעת לעת דוקא לתלות · וי"ל דמשום פריה ורביה לא רצו להחמיר לשרוף · וכן שמאי אע"ג דאית ליה כשעת מציאתן מדמקשה ליה הלל מקופת מטהר לגמרי בשעת לעת משום בטול פריה ורביה וב"ת והוכי מקילין לתלות והכא ראוי' למה לי מדסמות במקום שעת מציאתן והא שעת מציאתן דאורייתא הוא תדע דהולין בו בין להקל בין להחמיר י"ל והא דאמר והא דאמרינן בשעת מציאתן אפי' להקל גבי מחט ושרץ שרוף לאו משום דשעת מציאתן דאורייתא אלא משום דמוקמינן טהרות אחזקתן : ותני עלה בשעת מציאתן ובמקום מציאתן · תימה לי מאי קא פריך שאני הכא דתלים לדבר דכיון שלא מצאו במקומו שהי' חות במקום שנגע בו ובא לזה המקום ומת שם · ושמא משמע ליה דדוקא ובמקום מציאתן אפי' ידוע שעל ידי אדם או ר"א נטלטל ובא לכאן : (נכתב על הגליון) ושורותא · פר"ח כגון טלית שנשרפת משני צדדיה ונשארה כגון קורי עכבים (ע"כ) והתנן ככר כו' · תי' לפי מאי דפרישית בשעת מציאתן היינו דוקא לקדשים או לתרומה מאי פריך דלמא הכא מיירי בככר של חולין וי"ל מ"מ דייק שפיר מדמטהרינן הכא אפי' במקום מדרון שהוא ראוי להחמיר ש"מ דבעלמא לא מחזקי טומאה ממקום למקום אפילו בקדשים וא"ת אכתי מאי קשיא ליה האי דמטהרי' הכא היינו משום שאין בו דעת לישאל כדמספקינן וי"ל דלכולהו לישני דאוקימנא פלוגתייהו בשאינה בדוקה מטמא ר' יוחנן אפי' ברשות הרבים תדע מדפריך (לנ"ב) מכל הטומאות בשעת מציאתן ותני עלה ובמקום מציאתן הא שלא במקום מציאתן לא · ומאי קושיא דלמא משום דאיירי ברשות הרבים כדקתני בתוספתא מוקי לה דוקא במקום מציאתן אלא ודאי אפילו ברשות הרבים מטמא ר' יוחנן אפילו שלא במקום מציאתן וא"כ ה"ה נמי בדבר שאין בו דעת לישאל : שאני אומר אדם · הכא תלינן באדם טהור · וכן פרק כיסוי הדם גבי רוב תינוקות מספחין לפי הספ' מספחין בעיסה הסריקים שאין מספחין תלינן שאדם טהור נתן לו הבצק וקשה דבפרק קמא דפסחים גבי קרדום שאבד בבית אמרי' שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלו · וכן פ"ק דחולין גבי צלוחית שהניחה מגולה ומצאה מכוסה טמאה שאני אומר אדם טמא נכנס לשם וכיסה · ותירץ ר"ת דגבי כלים החמירו משום דגזרו אספק כלים הנמצאים ואחמור בספק כלים יותר מבספק אוכלין משום

מסורת הש"ס

עירובין לה: טהרות פ"ה מ"ז

טהרות פ"ג מ"ה

שם פ"ט מ"ט [לקמן ס:]

[illegible]

מוסף רש"י

נגע באחד. בלילה אחד (עירובין לה:). ר"מ מטהר. דלמא לוקמיה אחזקיה ולאמתול מי הוה (שם). המהוהם. בלויה ונרקבת (שם לגירסת המהוהא).

לעזי רש"י

רדולי"א [רודיל"א]. חלודה.

תוספי הרא"ש

[illegible] לאשמועינן דלא חיישינן א) שמא היה השרץ בבור ונטמא היין כו': כי פליגי חזקיה ור' יוחנן בקופה בדוקה · קשה אי ברשות הרבים מאי טעמא דרבי יוחנן דמטמא ואי ברשות היחיד מאי טעמא דחזקיה דמטהר הא תניא גבי נגע באחד בלילה דמודים חכמים בראוהו חי מבערב דמטהר מפני שזה ספק רשות הרבים משמע הא רשות היחיד טמא וי"ל דהיינו טעמא דחזקיה דמטהר אפילו ברשות היחיד בקופה בדוקה משום דאיכא נמי למיתלי אם איתא דהוה שרץ מעיקרא הוה חזי ליה ומיהו טעם גמור לא הוי לטהר בשאינה בדוקה מהאי טעמא : ואשה מכוסה היא · פרש"י ולא נפיל דמים מעלמא וקשה דכ"ש דאמרינן מגופה אתא וי"ל דמכוסה היא שהמקור סתום ובית החיצון כמכוסה דמי שאין רגיל ליכנס בו דם מן המקור אם לא פתחיה : וחכמים מטמאין שכל הטמאות בשעת מציאתן וא"ת מאי שנא מעת לעת שבגורה דלא אמרינן כל הטמאות בשעת מציאתן כמו שעתה נמצא הדם בבית החיצון גם קודם לכן היה בבית החיצון אם היתה בדוקת קצמת ותטמא אפי' חולין ואפי' לשרוף כדמטמאינן הכא · וכי תימא משום

ראשה

א) עי' בתוס' כאן סד"ה והגהה ב) ע"כ שייך לעמוד הקודם ·

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה או שבורה על גבי · נ"ב ונמצאת פי' טהרות פי' הברטנורה שלום מכירה ולמכה מונחת ע"ג טהרות ונ"מ היא אם תחזור לטומאה ישנה : (ב) ד"ה טהורה מלטמא וכו' כאשר היא עתה נפלה וכו' מספקינן להו במקום :

גליון הש"ס גמ' ור"י סבר מחזקינן · עי' טהרות פ"ט מ"ט במלא כגג המעטן טהור · וצ"ע :